

Silence, Power, and Inequality: An Intersectional Approach to Sexual Violence

Armstrong, Gleckman-Krut & Johnson

Introductie

Er bestaat heel weinig wetenschappelijk onderzoek over seksueel geweld, hoewel dit een interessant domein is voor heel wat sociologische domeinen. Het is dan ook aangetoond dat seksueel geweld zowel oorzaak als gevolg is van ongelijkheid. Dit zowel op basis van geslacht, afkomst, klasse, seksualiteit, leeftijd, burgerschap, nationaliteit en of je al dan niet gehandicapt bent.

Patricia Hill Collins stelt dat geweld verschillende systemen van dominantie bindt en ervoor zorgt dat machtsongelijkheid in stand wordt gehouden. Juist om die reden zouden sociologische wetenschappers altijd rekening houden met seksueel geweld, daar het de reproductie van ongelijkheid voortbrengt.

In de paper wordt verkrachting en seksueel geweld gedefinieerd als seksuele gedragingen die gepleegd worden tegen de iemand die geen toestemming geeft of geen toestemming kan geven. Daarnaast wordt ook gefocust op een Amerikaanse context.

An intersectional feminist approach to sexual violence

Insight 1: Power

Seksueel geweld gaat over domineren, op heel wat verschillende domeinen! We zien dan ook heel wat voorbeelden doorheen de geschiedenis waarbij het gebruikt werd om bijvoorbeeld te koloniseren, of als oorlogswapen. Het is geen geïsoleerde strategie en wordt in heel wat landen wereldwijd gebruikt, gaande van België tot het uiterste van Afrika. Hoewel het zo veel, en doorheen, de tijd gebruikt wordt, is het systeem van seksueel geweld collectief uit ons geheugen gewist. Seksueel geweld is in die zin niet enkel afwijkend individueel gedrag, maar ook structureel georganiseerd in functie van de politieke agenda.

Susan Brownmiller is een radicale feminist die dan ook stelde dat gender gerelateerde machtsverschillen seksueel geweld voortbrengen. Zij zag seksueel geweld als een manier om ongelijkheid tussen mannen en vrouwen te creëren en in stand te houden.

Een probleem die zich stelt bij de ideeën van radicale feministen, is dat hun visie op seksueel geweld en ongelijkheid, geen verklaring biedt voor het slachtofferschap van mannen.

Insight 2: Intersectionality

Er zijn ook heel wat verschillen op vlak van afkomst. Zo zien we dat de erkenning van seksueel geweld van zwarte vrouwen verschilt van de erkenning die blanke vrouwen krijgen én verschilt van die van zwarte mannen, en dat het belangrijk is die verschillen te erkennen. **Collins** stelt dat we geweld dan ook in alle vormen moeten analyseren om de politieke dominantie ervan te begrijpen. Zij zegt dat systemen van afkomst, klasse, geslacht, seksualiteit, etniciteit, handicap en leeftijd verweven zijn met heel wat andere systemen, en noemt het "The matrix of domination". Het is in die zin zinloos om seksueel geweld te proberen verhelpen als men enkel focust op geslacht of etniciteit, en de intersectionaliteit die gepaard gaat met seksueel geweld en discriminatie negeert.

Insight 3: Organizations and Institutions

Sociologen geloven dat gender- en raciale ongelijkheid een onderdeel is van organisaties en instellingen, en het mede door hen ook gereproduceerd wordt. Denk bijvoorbeeld aan de feestjes op Amerikaanse school campussen die gedomineerd worden door mannen, terwijl het onderhoud van de 'koten van den unief' door vrouwen geregeld wordt. Op die manier faciliteren organisaties seksueel geweld, waarbij ze actief beschuldigingen ontkennen, wangedrag verdoezelen en slachtoffers straffen wanneer ze alsnog het geweld melden. **Buchanan et al.** Suggesteren daarbij dat de manier waarop deze organisatie werken, omstandigheden creëren waarin mensen seksuele intimidatie percipiëren als 'te verwachten' en 'te tolereren'. Het verschil in macht in heel wat organisaties en instanties (denk aan het leger, de school, het werk) verhogen zo de mogelijkheid om misbruik te plegen. Daarnaast zijn bepaalde groepen zoals gehandicapten (mentaal en fysiek), en anderen die afwijken van de sociale norm, extra vatbaar voor (seksueel) geweld.

Insight 4: Culture

MacKinnon argumenteert dat heteroseksualiteit vernederend werkt en een onderdeel vormt van genderongelijkheid. Hedendaagse feministen schoven modellen van heteroseksualiteit vooruit waarbij de vermeende terughoudendheid van vrouwen een rol speelt bij mannelijke agressie. Mannen lopen de vrouwen achterna en de vrouwen moeten 'hard to get' spelen. Door dit raamwerk, kan gesteld worden dat de lijn tussen normale heteroseksuele seks en verkrachting flinterdun is, want ja, vrouwen zijn passieve ontvangers van mannelijke penetratie. Dit idee draagt ook bij aan de verkrachtingsmythes, waarbij men valse overtuigingen hanteert over de prevalentie en de oorzaken van verkrachting, en slachtoffers als schuldige worden bestempeld voor het verkracht worden. Deze verkrachtingsmythes leven in een gevarieerde groep, dat studenten, politie,... bevat!

Mary Koss erkent dat indien zowel mannen als vrouwen non consensuele, heteroseksuele seks als normatief zouden beschouwen, het stellen van individuele vragen over ervaringen met verkrachting de prevalentie van seksueel geweld niet zou documenteren. Zij maakte gebruik van neutrale taal bij het onderzoeken van non consensuele seks, en merkte dat meer dan een vierde van de vrouwen reeds ervaring had met aanranding. **Gilbert** ging in tegen de brede definitie die Koss hanteerde, en vond het belangrijker om aandacht te hebben voor de chaos van heteroseksuele seks, in plaats van de normalisatie van seksueel geweld.

Insight 5: Discourse and Interaction

In tegenstelling tot seksuologen die het verschil tussen mannen en vrouwen toewijden aan biologie, menen sociologen dat het verschil tussen mannen en vrouwen te zien is als interactieve prestatie. **Goffman** zegt dat de verwachting om interactief met elkaar om te gaan (mannen en vrouwen) juist de seksuele vooruitgang van mannen aanmoedigt, terwijl het de vrouwen beperkt tot een beleefde afwijzing of berusting. Die verwachtingen worden dan nog eens bemoeilijkt in interactie met ras, leeftijd, klasse en andere systemen.

Een interactief raamwerk benadrukt niet alleen hoe verwachtingen gedrag vormen, maar maakt ook genuanceerder begrip mogelijk van de manieren waarop seksueel geweld gender gerelateerd is.

Insight 6: Masculinities

Seksueel geweld versterkt de mannelijkheid. Spel en humor over verkrachting en geweld biedt jongens en mannen een excuus voor seksuele intimidatie. Daarnaast zorgt seksueel geweld voor grenzen tussen mannen en vrouwen en produceert het tegelijk een hiërarchie tussen mannen onderling.

Insight 7: Narrative

Binnen sommige culturen worden niet-conforme jongensfamilieleden misbruikt als middel om de seksualiteit van de mannelijke misbruiker te testen. Ook leeftijd speelt hierbij een rol, waarbij homojongens vaker seksueel misbruikt werden door bijvoorbeeld hun nonkel. Verhalen van slachtoffers tonen aan dat vaak een stilzwijgen opgelegd wordt door sociale instellingen, zoals de familie, en illustreren de manieren waarop een sociale locatie ervaringen en interpretaties van geweld mee vorm geeft.

History of struggle over definitions of sexual violence

Er bestaat heel wat discussie omtrent de definitie van seksueel geweld. Wie bepaald wat de inhoud van de definitie is? Wanneer we denken aan een "echte verkrachting", dan denken we aan gewelddadige, vaginale penetratie van een kuis, niet-getrouwde, rijke, cisgender, heteroseksuele, blanke vrouw die verkracht wordt door een vreemde, meestal zwarte man. Daarnaast worden vanuit ons legaal systeem, dienstverleners, media representaties en soms zelf door onze dierbaren, slechts een aantal mensen als legitiem slachtoffer bestempeld en verdienen slechts enkele daders een werkelijke straf.

Race, Gender, Citizenship, and the Right to Body Autonomy

In de 15e en 16e eeuw werd verkrachting gedefinieerd als het stelen van een man zijn eigendom (nl. z'n vrouw). Noord-Amerikaanse kolonisten importeerden deze regels en stelden dat niet-burgers, zoals Native Americans, slaven en vrouwen, geen recht hadden op lichaamsautonomie of legale bescherming tegen verkrachting. Kolonisten beschouwden seksueel geweld in tijden van oorlog dan ook niet als verkrachting, en tevens werden inlandse vrouwen weerhouden van juridische hulp. Daarnaast hadden blanken in tijden van slavernij het recht om zwarte mannen én vrouwen seksueel te misbruiken. Onderzoek toont aan dat het gebruik van seksueel geweld als een manier van blanke dominantie gebruikt werd in de slavernij, doorheen emancipatie, tot de migraties in de 20ste en 21ste eeuw.

In de 19e eeuw werden vrouwen niet legaal als apart individu gezien. Ze konden niet gescheiden worden van een/hun man. Seksuele rechten waren dan ook het bezit van hun vader of hun man. Hoewel kinderen en vrouwen onder bepaalde regels juridische bescherming genoten (met uitzondering van hun vader of man), werden misbruikende vaders zelden gestraft door een rechter. Pas in 1970 werd voor het eerst een man veroordeeld voor het verkrachten van zijn vrouw.

Mahan deed onderzoek naar wetten tegen het slaan van vrouwen. Er werd in Alabama een wet goedgekeurd (de Anti-wife beating law), die vrouwen technisch gezien moest beschermen tegen mannen die het recht over hun vrouw haar lichaam claimden. In de praktijk werd deze wet enkel toegepast op zwart mannen. De verspreiding van de mythe van de zwarte, gewelddadige man werd mee in de hand gewerkt door de media en zorgde er mee voor de patroonmatige toepassing van de wet. Opnieuw zien we hier een manier van politieke dominantie, of toch de poging die te behouden. Blanke mannen hadden relatieve straffeloosheid bij het plegen van seksueel geweld tegen benadeelde vrouwen.

Seksuele rechten uit het verleden bepalen nog steeds de hedendaagse toepassing van de wet. Denk aan het aanhoudend geweld tegen zwarte vrouwen en het tekort aan bescherming tegen het geweld. Mannen die een zwarte vrouw verkrachten hebben in die zin zelfs minder kans bestraft te worden, dan indien ze een blanke vrouw verkrachten, hoewel zwarte mannen vaker onschuldig veroordeeld worden voor verkrachting in tegenstelling tot blanke mannen.

Rape Law Reform

Vanaf 1970 begonnen activisten op te komen voor het hervormen van de statuten omtrent verkrachting. Zo bepleitte men een gender neutrale wet en een verbreding van het strafbaar stellen van een aantal seksuele handelingen. Eind 1980 hadden de meeste staten hun wetten aangepast, maar deze verschilden wel in nature en krachtigheid.

Daarnaast hanteerde de FBI van 1927 tot 2013 een nauwe definitie van verkrachting, waarbij seksueel geweld tegen mannen, geweld met orale of anale penetratie of penetratie met een object, niet opgenomen werd. Sinds 2013 hanteert de FBI een nieuwe definitie die verkrachting omschrijft als penetratie, hoe klein ook, van de vagina of anus met eender welk lichaamsdeel of object, of orale penetratie met een seksueel orgaan of een andere persoon, zonder de toestemming van het slachtoffer. Deze verandering zorgde voor een stijging van het aantal gerapporteerde verkrachtingen.

Civil Rights Law

Enkele feministen hielden zicht naast, het strafwettelijk aspect, ook bezig met burgerrechten. Aan de universiteit van Yale werd een rechtzaak gestart tegen Alexander v. Yale, en hoewel de studenten de zaak verloren, zorgde het voor aandacht omtrent seksuele intimidatie op universiteitscampussen. Hierdoor kreeg seksuele intimidatie een grotere rol en werd het een zaak van burgerlijke rechten.

We zien heel vaak slachtoffers die zich weerhouden van het indienen van een klacht, omwille van de angst voor vergelding van de dader. Daarnaast meent **Edelman** dat organisaties de institutionele belangen boven de individuele noden plaatsen.

Experiences of sexual violence

Patterns of Victimization and Perpetration

Slechts enkele aanrandingen voldoen aan het oeroude idee van verkrachting. Meeste slachtoffers kennen hun daders, bieden geen weerstand, rapporteren niet en labelen hun verkrachting of seksuele intimidatie niet als verkrachting. Meeste daders gebruiken geen fysiek geweld of een wapen. De slachtoffers voldoen meer niet dan wel aan het typische beeld van een slachtoffer.

De volgende mensen hebben een verhoogde kans om slachtoffer te worden: zwarte vrouwen, inlandse vrouwen, minder welgestelde vrouwen, werkloze vrouwen, vrouwen die op het platteland wonen, ongeschoolde vrouwen, jongens en meisjes die een late puberteit kennen, mensen met een verleden van seksueel geweld, homoseksuelen, biseksuelen transgenders en queer.

Het grootste deel van de daders is mannelijk. Ze associëren zich met anderen die seksueel geweld gepleegd hebben of willen plegen. Ze ontkennen dat ze verkracht hebben en/of minimaliseren hun seksueel geweld. Daarnaast stellen psychologen vaak een veelvoud van risicofactoren bij hen vast.

Harms

Seksueel geweld gaat gepaard met mentaal, fysiek, sociaal en economische schade. Slachtoffers lijden vaak aan angst/ongerustheid, depressie, alcohol- en/of drugsverslaving, posttraumatische stress, verhoogd risico op chronische ziektes, zelfbeschuldiging en problemen bij het aangaan van langdurige relaties of het ervaren van seksueel plezier. Ook op aanranding op het werk heeft heel wat invloed op een slachtoffer, zowel op bovenstaande vlakken als op economisch vlak. Dit werk mee de socio-economische ongelijkheid in de hand.

Daarnaast zijn medische en sociale voorzieningen niet voorbereid om langdurige crisissituaties of partnergeweld op te vangen, waardoor vaak tweede aanvallen gebeuren. Ook zien we vaak dat de politie in de hand heeft of een zaak al dan niet vervolgd wordt. Wanneer ze alsnog vervolgd worden, zien we dat slachtoffers ook in de rechtsbak het niet gemakkelijk te verduren krijgen, en rechters het slachtoffer de schuld geven.

Deze negatieve gevolgen ontmoedigen slachtoffers om verder hulp te zoeken, waardoor sociale nadelen de kwetsbaarheid van het slachtoffer verhogen en de kans op trauma verhogen.

Narrating Violent Experiences

Seksueel geweld is traumatisch en dit werkt geheugenverlies in de hand. Hierdoor herinneren sommige slachtoffers het seksueel geweld niet, of geven ze een chaotische en inconsistente uitleg van de gebeurtenis. Ondanks deze inconsistentie, zijn er niet meer valse beschuldigingen inzake seksueel geweld dan bij eender welke andere criminele daad.

Overlevenden worstelen vaak met de manier waarop hun ervaringen verschillen van dominante culturele representaties. Hiervoor zijn 3 begrijpelijke strategieën gekend:

- 1) het normaliseren of minimaliseren van het geweld
- 2) "Beheer van een statusovertreding". Vb. mannelijke slachtoffers trachten hun mannelijkheid terug te winnen door niet te rapporteren of het seksueel geweld niet zo te labelen of te minimaliseren.
- 3) Sociale marginalisering/"stratificatie rekening"

Limitations of feminist activism

The Co-Operation of Anti-Sexual Violence Activism

1860-1870: De mobilisatie van seksueel geweld, met onder meer getuigenissen van zwarte vrouwen, 'the civil rights movement', de tweede golf van feminisme en de 'New Left social movement'.

1960-1970: vrouwen die opkomen met de bewustzijnsverhoging van de prevalentie van seksueel en intiem partnergeweld

1972: Ontstaan van de RCCs (Rape Crisis Centers) en centra voor huiselijk geweld. De anti-verkrachtings activisten focusten zich voornamelijk op geslacht, maar weerhielden lokale organisaties niet om ook op andere achterstanden te benadrukken.

Mid 1970: De hervorming van de verkrachtingswet zorgde voor veel controverse bij anti-verkrachtingsgroepen. Feministen debatteerden over de samenwerking tussen RCCs en politie. Geërgerd door de afwijzende behandeling van slachtoffers van verkrachting door de politie en justitie, begonnen groepen tegen verkrachting te pleiten voor hervorming van het strafrecht.

1974: Ontstaan van campagnes voor het hervormen van de wet omtrent verkrachting. Daarnaast ontvingen de RCCs geld van de staat, waardoor RCCs afhankelijk werden van hen en dus ook gedwongen werden om mee te veranderen.

1976: Accidentje bij de RCC van Louisiana, waarbij niet-gerapporteerde slachtoffers alsnog hulp kregen.

In de Raegan era ontstond een grotere splitsing tussen blanke feministen en feministen met een andere huidskleur. Er ontstond ook heel wat tumult omtrent de Violence Against Women Act (VAWA).

Corrigan stelt dat omwille van hun politieke zwakte, de anti-geweld beweging, niet voldoende controle kon krijgen over de hervorming van de wet omtrent verkrachting. Daartegenover zei **Richie** dat de anti-gewelddadigheids beweging meer gezorgd heeft voor een, wat zij noemt, "gevangenisnatie". **Crenshaw** stelt dat als voorstanders van anti-geweld een intersectionele benadering hadden gekozen, ze misschien zouden hebben gearzeld om zich op de wet te baseren. Ze beschreef het falen van zowel antiracistische activisten als feministen om geweld tegen niet-blanke vrouwen aan te pakken als een 'intersectioneel falen'.

Limited Progress

In de VS zien we momenteel een daling van seksueel geweld. Hoewel het daalt, blijven heel wat problemen omtrent het seksueel geweld onopgelost.

1) Criminal legal process

Het strafrecht is voor de meeste slachtoffers het enige rechtsmiddel dat ze hebben. Toch zien we heel vaak slachtoffers die -ondank een proces- opnieuw aangerand worden. Daarnaast werkt het Amerikaanse systeem ook vaak in het voordeel van de veroordeelde, waardoor revictimisatie moeilijk te elimineren is.

Wanneer men een zaak wilt vervolgen is vaak ook een medisch onderzoek nodig om voldoende bewijs te kunnen verzamelen. Daarbij wordt zowel het lichaam volledig en uitgebreid onderzocht, alsook worden heel invasieve vragen gesteld, die niet altijd even "slachtoffervriendelijk" zijn. Daarnaast zijn bestaande protocollen vaak niet ideaal voor mannelijke slachtoffers, kinderen, en transgenders. Daarbovenop wordt vaak bewijs verzameld, waar achteraf niets mee gedaan wordt. Dit

alles maakt het niet evident om vertrouwen te hebben in het legaal systeem, en al zeker niet als je tot een bepaalde minderheid behoort.

Uit onderzoek zien we ook dat seksueel geweld zelfs door openbare ambtenaren gebeurd. Zij worden hier dan ook zelden voor gestraft. Het is logische dat vele minderheden dan ook niet rapporteren, mede uit angst voor de autoriteiten (en zeker diegenen zonder papieren). Naast de rechtspraak zijn ook alternatieven mogelijk. Benaderingen die zijn gebaseerd op zwart feminisme kunnen prioriteit geven aan de integriteit van gezinnen en gemeenschappen. Herstelrecht plaats het welzijn van een slachtoffer op de eerste plaats streeft naar oplossingen die relaties kunnen herstellen. Hoewel sommigen beweren dat restoratieve rechtvaardigheid seksueel geweld minimaliseert en structurele ongelijkheden tussen slachtoffers en daders negeert, stellen de voorstanders dat deze aanpak empowerend en gevoelig kan zijn voor de behoeften van slachtoffers.

2) Medicalization

Naast de criminalisatie van seksueel en intiem partnergeweld, is ook een hele medicalisering ontstaan. **Sweet** suggereerd: "terwijl het strafrechtelijke model de daders van misbruik behandelt, behandelt het medische model steeds vaker de slachtoffers van misbruik". Daarnaast zien we dat diensten voor slachtoffers doorheen de jaren heel wat gevoeliger geworden zijn voor trauma. Echter, in het medisch systeem worden slachtoffers van huiselijk geweld behandeld als een chronische ziekte, niet geneselijk, wel handelbaar.

Mulla stelt ook dat slachtoffers geconfronteerd worden met hun kwetsbaarheid in het omgaan met familiale omstandigheden, economische nadelen en de sociale marginalisatie. Op die manier trekt de medicalisering van seksueel geweld, de aandacht weg van de machtongelijkheden en de sociale structuren dat geweld mee voortbrengen.

Sociological silences (NTK)

Dynamics of Exclusion

Rectifying Epistemic Exclusion

Conclusion

-